

встановлення осіб, що звернулися за здійснення нотаріальної дії, перевірку дієздатності фізичних осіб, тощо.

Також слід зазначити, у діяльності нотаріуса юридична допомога має місце у зв'язку із здійсненням нотаріальних дій у вигляді: консультування осіб, що звернулися за здійсненням нотаріальної дії, про предмет нотаріальної дії і його наслідки з тим, щоб юридична неопіформованість не могла бути використана ним на шкоду. Роз'яснення їх прав та обов'язків, з'ясування відповідності бажання сторони на здійснення нотаріальної дії і обраного виду дії її істинному волевиявленню, і забезпечення тим самим відповідності волі і волевиявлення для виключення помилки особи [2].

Обов'язок надання консультацій в окремих випадках може навіть змусити нотаріуса переконати клієнтів в доцільності підписання тієї або іншої угоди. Невиконання обов'язку по наданню належної консультації, що заподіяло шкоду громадянам і організаціям – учасникам нотаріальної дії, може спричинити постановку питання про її відшкодування за рахунок нотаріуса; складання проектів нотаріальних актів або внесення пропозицій по зміні в представлених йому проектах.

Особливістю правової допомоги, як юридичної діяльності здійснюваної нотаріусом, є надання її усім учасникам нотаріальної дії. Згідно із законом і правилами нотаріальної етики, нотаріус зобов'язаний неупереджено консультувати усі сторони, тобто, надаючи правову допомогу одному учасникові, він не може не здійснити її іншому. Діючи на користь усіх учасників нотаріальної дії, а не тільки одного клієнта, нотаріус сприяє узгодженню їх інтересів, правових домагань, попереджаючи тим самим виникнення суперечок, що обумовлює правове сприяння реалізації інтересів кожного з них.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.

ЗАКОННИЙ РЕЖИМ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ (МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ)

Івахненко Інна Віталіївна, здобувач кафедри цивільного права і процесу НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри цивільного права і процесу НАВС *Лов'як О.О.*

Розглядаючи законодавство країн прецедентного та континентального права прийнято виділяти три види законних режимів майна подружжя. Режим спільного майна подружжя діє у Франції, Швейцарії, Іспанії, ряді країн Латинської Америки (є представниками континентальної системи права), восьми штатах США. Законодавство різних країн по різному підійшло до визначення складу «спільний». Так, згідно з французьким правом все майно, яке було нажите подружжям під час шлюбу, знаходиться у їх спільній сумісній власності. Сюди входить майно, яке було придбане за рахунок власного заробітку, а також доходів від роздільного майна (ФЦК ст.1401).

Такий режим спільності отримав назву «спільність придбань». Таким же чином дане питання було вирішене у ряді штатів США з тією лише різницею, що в одних штатах (Техас, Луїзіана, Айдахо) доходи від роздільної власності вкочаються у режим спільного майна, а в інших ні.

У Нідерландах взагалі з моменту укладання шлюбу все майно підлягає режиму «спільності», який поширюється на все наявне майно, а також майно, яке буде придбане подружжям у майбутньому.

Законодавство, не зважаючи на проведені реформи, в цілому зберігає привілейованість чоловіка у питанні управління подружнім майном. У Іспанії, Бразилії та Аргентині спільним майном управляє чоловік, згода дружини при цьому не вимагається. У Франції певні угоди укладаються чоловіком тільки зі згоди дружини (наприклад, відчуження нерухомого майна і т.д.). При цьому у складі «спільності» законом виділяється «резервна» частина майна, яка складається з майна, яке було придбане дружиною на доходи від своєї професійної діяльності. Цією частиною майна дружина управляє самостійно і має право вільно нею розпоряджатися.

Проте, якщо розглядати законодавство США, то у деяких штатах передбачається необхідність у отриманні згоди іншого з подружжя на здійснення певних угод (частіше за все це угоди пов'язані з нерухомістю), в інших штатах будь-яка угода стосовно «спільності» повинна здійснюватися подружжям спільно.

Режим роздільності майна подружжя діє в Англії і в більшості штатів США, Австралії, Новій Зеландії (прецедентна система права), Австрії, Японії, Німеччині (континентальна система права). Для цього режиму характерне повне відокремлення майна кожного з подружжя. Все дошлюбне майно подружжя, майно, яке було нажите під час шлюбу, проте отримане шляхом дарування або спадкування, а також всі доходи від нього вважаються роздільною власністю подружжя і управляються окремо кожним з подружжя. Для забезпечення поточних витрат подружжя використовує свої доходи або накопичення, об'єднуючи частину свого майна, яким користуються та управляють разом.

В результаті проведених реформ режим роздільного майна практично у всіх країнах був вагомо переглянутий. Так, у силу ст. 1363 Німецького Цивільного Кодексу майно чоловіка і майно дружини не стає спільним майном подружжя. Це правило діє і щодо майна, яке один з подружжя набуває після укладення шлюбу. У ст. 1360 встановлено, що подружжя зобов'язане у відповідності зі своїм майном і роботою утримувати сім'ю. Подружжя зобов'язані надавати кошти, необхідні для утримання сім'ї, заздалегідь, на відповідний термін. Однак на найбільш важливі об'єкти – житлові будинки, квартири та інше майно закон встановлює режим спільності. Останнім часом до Німецького Цивільного Кодексу були внесені зміни, згідно з якими при розірванні шлюбу кожний з подружжя отримує право на половину приросту майна, отриманого в період шлюбу. Законодавство Швеції, Норвегії, Данії, встановлюючи режим роздільності майна подружжя у шлюбі, теж визначає, що у разі розірвання шлюбу все майно подружжя об'єднується і ділиться між ними в рівних частках. На відміну від країн континентального права, у законодавстві Англії та США був встановлений режим «спільності» на деякі види майна, яке знаходиться у спільному користуванні обох з подружжя (перш за все це стосується будинку, в якому проживає подружжя), закріплені положення, згідно з якими суд може визнати право одного з подружжя на долю в майні, яке належить на праві власності іншому з подружжя.

Якщо розглядати детальніше регулювання майнових відносин подружжя законодавством США, треба зазначити, що як і інші шлюбно-сімейні відносини, законодавство США по різному регулює майнові відносини подружжя. Законодавство США регулює майнові відносини подружжя в залежності від правової підстави укладеного шлюбу. Так, якщо шлюб укладено за нормами загального права, все майно належить чоловікові. У шлюбах, укладених згідно із законом, діють законний і договірний режими майна.

Законний режим майна в США має два варіанти. У першому варіанті виділяється роздільне майно кожного з подружжя і майно, яке знаходиться у спільній власності. При цьому цікавим моментом є та обставина, що у

законі встановлюється такий порядок задоволення вимог кредиторів, де стягнення боргів, які виникли через зобов'язання, які забезпечують інтереси сім'ї, звертаються в першу чергу на спільне майно, а вже потім – на роздільне майно того з подружжя, який є зобов'язаним.

Другий варіант майна подружжя існує у штатах, закони яких сприйняли норми загального права. Виділяється режим спільності майна після укладання шлюбу. Все майно, яке було у подружжя на законних підставах та придбане ними під час шлюбу, включаючи спадкування та дарування, є спільною сумісною власністю, яка не спадається, а переходить у повну власність до того з подружжя, який пережив іншого.

Режим «умовної спільності» встановлений у Німеччині, скандинавських країнах (континентальна система права), провінція Онтаріо та Квебек в Канаді (прецедентна система права). Інколи цей режим називають системою «відкладеної спільності». Цей режим в найменшій степені був підданий реформам. Більше того, ряд країн, які реформували своє сімейне законодавство, відмовились від режиму роздільності майна подружжя на користь режиму «умовної спільності».

Спершу режим «умовної спільності» був закріплені у законодавстві скандинавських країн і згодом сприйнятий Німеччиною. Але між ними є деякі відмінності.

У скандинавських країнах все майно подружжя під час шлюбу є їх роздільною власністю. Коли шлюб припиняється, то все майно, яке є в наявності, а також грошові кошти об'єднуються і діляться на рівні частини. Законодавством встановлені певні гарантії подержання інтересів подружжя при управлінні майном. Так, на здійснення великих угод одному з подружжя необхідно отримати згоду іншого з подружжя. Якщо один з подружжя зловживав своїм правом розпоряджатися приналежним йому майном, ігнорував майновий інтерес іншого з подружжя, то він зобов'язаний відшкодувати спричинену втрату. У Німеччині цей режим отримав назву «спільності приросту». Згідно з діючим законодавством все майно подружжя під час шлюбу є їх роздільною власністю. При розірванні шлюбу визначається приріст або вигода, яку отримав кожний з подружжя під час шлюбу. Якщо приріст вартості майна одного з подружжя перевищив приріст вартості майна іншого, то перший зобов'язаний виплатити іншому різницю. При цьому не береться до уваги той факт, що один з подружжя не працював або його заробіток був значно менший за заробіток іншого з подружжя.

ПРАВОВА ПРИРОДА ЖИТЛА: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Коваль Олександр Володимирович, аспірант кафедри цивільного права і процесу НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права і процесу НАВС *Галантич М.К.*

Актуальність цієї праці полягає в необхідності визначення поняття та особливостей «житла», оскільки слідом за наданням об'єктам нерухомості статусу «житла», виникають і особливості щодо припинення майнових прав на житло осіб, які там проживають.

На законодавчому рівні закріплено близько 10 об'єктів, що мають особливості житла, проте через різне місце застосування дане поняття набуває різного вираження (жиле приміщення, житловий фонд, житловий будинок, житлова кімната, житло, квартира), проте схожого змісту. Для уніфікації вищезгаданих об'єктів доцільним є застосування поняття «житла», яку в залежності від типу правовідносин і якісних властивостей об'єкта нерухомості буде мати інше вираження.